Supporterspret met de Rode Duivels: een verhaal van techniek, tactiek, motivatie en geluk

De periode 1980-2002

De Belgische ploeg bereikte in deze periode de finale van het EK in Italië (1980) en verloor deze tegen Duitsland. Legendarisch is nog altijd de vierde plaats op het WK van 1986 in Mexico. De wedstrijden tegen de Sovjet-Unie (met 'ze gaan lopen', van commentator Rik De Saedeleer), tegen Spanje en gewonnen na penalties, en tegen Argentinië -verloren tegen Maradona- zorgde voor een uitgelaten sfeer op de Grote Markt in Brussel. Het was de generatie van o.a. Pfaff, Gerets, Vandereycken,… Trainer was Guy Thys.

Op het WK 1982 in Spanje versloeg België in de openingswedstrijd Argentinië na een geweldig doelpunt van Erwin Vandenbergh ('goal de Belgica'). De groepsfase werd wel niet overleefd. Ook op het EK 1984 in Frankrijk geraakte men niet verder dan de groepsfase. In Italië had het WK 1990 plaats. België sneuvelde toen in de wedstrijd tegen Engeland (1/8 finale) met een doelpunt in de laatste minuut van David Platt.

Het WK 1994 had plaats in de VS. In de groepsfase won België al met 1-0 van Nederland. Historisch is ook de nederlaag tegen Saoedi-Arabië. In de 1/8 finale werd verloren van Duitsland. In 1998 werd de groepsfase in Frankrijk niet overleefd. Hetzelfde gebeurde op het EK 2000 in eigen land.

In 2002 trok men naar Japan en Zuid-Korea voor het WK. In de 1/8 finale werd verloren van Brazilië na o.a. een misser van de scheidsrechter (Prendergast) die een geldig doelpunt van Wilmots afkeurde.

De Rode Duivels bezorgden in deze periode al veel supporterspret. Om de twee jaar was er afwisselend een EK of WK en meestal slaagden ze er in om zich te kwalificeren voor de eindronde. Een finale (1980), een halve finale (1986), en drie keer een 1/8 finale waren topresultaten voor het kleine België. Er zou een moeilijke periode volgen tot 2014.

Een gouden generatie vanaf 2014

In 2014 had het WK plaats in Brazilië. In de groepsfase worden de wedstrijden tegen Algerije, Rusland en Zuid-Korea gewonnen. De 1/8 finale tegen de VS was een thriller tot op het einde, een wedstrijd ook om nooit te vergeten. In de kwartfinale werd verloren van Argentinië dat later zelf de finale verloor tegen Duitsland. De generatie met Vertonghen, Alderweireld, De Bruyne, Courtois,… zou aan een prachtig parcours beginnen. Trainer was Wilmots. De spanning tijdens sommige wedstrijden was te snijden. Het was de eerste keer dat ikzelf af en toe de tuin in ging, wat later overigens nog zou gebeuren.

De verwachtingen waren hoog voor het EK 2016 in Frankrijk. In de 1/8 finale werd Hongarije vlot opzijgezet met 4-0 na een glansprestatie van Hazard. De kwartfinale tegen Wales werd verloren met 3-1. De ontgoocheling was enorm bij de supporters. Een unieke kans was verkeken om een eerste prijs te pakken. Wales verloor later de halve finale. Niet veel later werd trainer Wilmots bedankt voor zijn diensten. Hij had zeker zijn verdiensten, en de Rode Duivels naar een hoog niveau gebracht met dominant voetbal. Had men Wales onderschat, was de geluksfee niet aan onze kant, was er te weinig motivatie?

Het WK 2018 had plaats in Rusland. België-Japan in de 1/8 finale werd een thriller met een beslissend laat doelpunt van Chadli. Dit zorgde weer voor uitzinnige taferelen. We waren zelf met de familie op vakantie in Hof van Saksen (Nederland) waar we de wedstrijd mee konden beleven. Nog altijd wordt dit treffen als historisch bestempeld. De kwartfinale tegen Brazilië werd gewonnen na een tactische

en mooie wedstrijd die een verdere bevestiging van het wereldniveau van de Rode Duivels bracht. Men was ondertussen ook opgeklommen tot de eerste plaats op de FIFA-ranking. In de halve finale tegen Frankrijk was België de evenknie maar toch werd verloren met 1-0. Frankrijk zou ook de nieuwe wereldkampioen worden. Opnieuw een unieke kans van de gouden generatie om een prijs te pakken. In de wedstrijd voor de derde plaats werd nog van Engeland gewonnen. Het toernooi zorgde voor tal van feesten en bevlagde huizen. De Rode Duivels werden als helden verwelkomd op de Grote Markt van Brussel.

Het EK 2020 had plaats in verschillende Europese steden. In de 1/8 finale werd Portugal nipt verslagen na een prachtig doelpunt van Thorgan Hazard. De Portugezen speelden een harde wedstrijd en konden achteraf maar moeilijk met het verlies om. De kwartfinale werd na een matige wedstrijd verloren van Italië, de latere kampioen.

De behaalde resultaten waren nog meer indrukwekkend dan in de vorige periode. Men haalde nu telkens de kwalificatie na dikwijls succesvolle voorrondes waarbij de meeste ploegen overweldigd werden. De troosteloze campagnes van de periode tussen 2002 en 2014 waren vergeten. Drie keer een kwartfinale en een halve finale met een bronzen medaille, maar was dit wel genoeg? Supporters waren enthousiast en soms door het dolle heen. De lat kwam steeds hoger te liggen en de gouden generatie kwam steeds wat te kort. Er heerste ook een gevoel van ontgoocheling, soms ook van onbegrip. Waarom wilde het elke keer maar niet lukken?

Na het ontslag van Wilmots was Roberto Martinez de nieuwe coach geworden. Hij begeleidde dit mooie parcours van de Rode Duivels en bouwde het nationale voetbal verder uit als technisch directeur. Sommigen vonden hem teveel een gentleman, die zelfs waarschuwde voor dwergstaten als San Marino of Gibraltar. Er kwam ook kritiek op zijn halsstarrig vasthouden aan zijn spelsysteem en op zijn grenzeloze vertrouwen in basisspelers, ook al zaten ze in een moeilijke periode bij hun clubs. Ook de journalisten waren wat verwend geworden en eisten misschien te veel van de gouden generatie. In het buitenland had men een groot respect voor ons nationale team, en het was voor niemand een pretje om tegen ons te moeten uitkomen. Het was wel een vaststelling dat we bij lotingen vaak in een wat makkelijkere groep terecht kwamen. Wanneer een van de grotere landen op onze weg belandde werd het toch moeilijker.

Was het dan toch geen gouden generatie? De technische kwaliteiten van Eden Hazard, Kevin De Bruyne, Thibault Courtois, Romelu Lukaku waren van wereldniveau. Samen met andere Rode Duivels speelden ze in de Europese topcompetities en werden er speler van het jaar. Het was mooi om naar ze te kijken en te kirren van plezier. Over het hebben van geluk in sommige toernooien en wedstrijden kan men moeilijk klagen. Het tactische en fysieke niveau is door verschillende analisten onder de loep genomen. Het kon steeds wel beter, maar dat is misschien eigen aan analisten die naar perfectie streven. Was het dan uiteindelijk de bescheidenheid als klein land, het gebrek soms aan motivatie, het toch onder de indruk zijn van de omstandigheden ondanks de ruime ervaring, of het net iets beter zijn van de tegenstanders, vaak grote voetballanden die uit een grotere talentenvijver konden vissen? Als supporter hebben we ons vaak al deze vragen gesteld, maar niet altijd een antwoord gekregen. Misschien is dit ook eigen aan het voetbalspel, waar soms alles kan meezitten of alles kan tegenzitten. Het zijn ook mensen die met een bal in een ploeg kunnen proberen deze tussen drie palen te krijgen. Ook de tegenstander probeert dit te doen. Elk foutje wordt genadeloos afgestraft.

Het WK 2022 zal misschien het einde betekenen van de gouden generatie. Een nieuwe beloftevolle groep wordt klaar gestoomd om over te nemen. Ze hebben net zoals de gouden generatie die had opgekeken naar de periode 1980-2002, dit zelf ook gedaan met hun voorgangers. België is

ondertussen zijn nummer 1-positie op de FIFA-ranking kwijtgespeeld. We kijken er niet meer van op. We verwachten wel nog altijd dat ze topprestaties leveren en staan dan direct klaar met de nodige kritiek. Het geloof in het onbereikbare tot nu toe, is wel stilaan bij velen aan het wegebben. Wat het toernooi in Qatar ook moge brengen, de vele historische kippenvelmomenten zullen altijd in ons geheugen blijven.

De groepswedstrijden in Qatar

Na toch weer een geweldige kwalificatieronde komt België terecht in een groep met Canada, Marokko en Kroatië. Er nemen in totaal 32 landen deel. Elke deelnemer vecht voor de eer van zijn land, het zal dus niet makkelijk worden. Topfavoriet Argentinië verloor al zijn eerste wedstrijd van Saoedi-Arabië, en ook Duitsland haalde het niet van Japan. Andere verrassingen zullen nog wel volgen. Frankrijk, Spanje en Engeland wonnen wel al vlot, voor het altijd ambitieuze Nederland liep het wat moeilijker tegen Afrikaans kampioen Sénégal. Europees kampioen Italië haalde zelfs de kwalificatie niet.

Het WK vindt plaats in het kleine Qatar van 20 november tot en met de finale op 18 december. Dat dit niet traditioneel in de zomer plaats vindt heeft te maken met de drukkende zomerhitte in de golfstaat. Vooraf heerst er weinig enthousiasme dat zeker ook te maken heeft met de vreemde omstandigheden waarin Qatar dit WK heeft binnengehaald. Er zijn ernstige vermoedens van corruptie en het omkopen van de FIFA-bonzen. Wat nog meer de gemoederen bespeelt is het niet respecteren door Qatar van gelijke rechten voor iedereen. De vele buitenlandse arbeiders die de stadions hebben helpen bouwen zijn erbarmelijk behandeld. Qatar kent net zoals vele andere moslimlanden geen gelijke rechten voor de holebi-gemeenschap wat heel wat vermanende vingers doet verschijnen in het westen. Iedereen heeft er zowat zijn eigen mening over. Eigenlijk zou voor de gastarbeiders een oplossing kunnen gevonden worden door een –weliswaar te late- schadeloosstelling. Het is onbegrijpelijk dat dit rijke land zich bezondigd heeft aan het uitbuiten van mensen. Over het gelijke regenboogbeleid kan men zich de vraag stellen, of het hier tot de jaren 60 van de vorige eeuw ook bij ons niet een probleem was. Wij hebben ook tijd nodig gehad om iedereen in de maatschappij mee te krijgen en om onze politici voorop te sturen. Misschien hebben Qatar en andere landen hier voor nog wat meer tijd nodig. Wat respect langs beide kanten zou wonderen kunnen doen.

De ploeg voor de **eerste groepswedstrijd** tegen Canada bestaat uit:

-Thibaut Courtois (30 jaar, 96 caps) in het doel. Hij heeft zijn jeugdopleiding gehad bij RC Genk en is dan vrijwel direct naar het Engelse en Spaanse voetbal getrokken. Won dit jaar de Champions League-finale met Real Madrid, en is uitgeroepen tot de beste doelman ter wereld.

-In de verdediging spelen Toby Alderweireld (33 jaar, 123 caps) en Jan Vertonghen (35 jaar, 141 caps). Beiden startten internationaal bij Ajax, en trokken later naar de Engelse competitie. Vertonghen speelde ook nog een tijdje bij het Portugese Benfica. Momenteel zijn ze aan de slag in de Belgische competitie.

-Na het afhaken van Vincent Company (jarenlang boegbeeld bij Manchester City) en Thomas Vermaelen, werd lang gezocht naar de nodige vervangers. Momenteel is gekozen voor de nieuwe generatie die klaarstaat: Leander Dendoncker (27 jaar, 29 caps) speelt eveneens de openingsmatch in Qatar. Hij is een oud-speler van Anderlecht en voetbalt momenteel bij Aston Villa in de Engelse Premier League.

-Op het middenveld kiest Martinez terug voor ervaring met Axel Witsel (33 jaar, 126 caps), Youri Tielemans (25 jaar, 54 caps), Timothy Castagne (27 jaar, 25 caps) en Yannick Carrasco (29 jaar, 59 caps. Witsel heeft bij verschillende topclubs gevoetbald: Zenith Leningrad, Borussia Dortmund en momenteel bij Atletico Madrid. Tielemans is ook een oud-speler van Anderlecht en voetbalt momenteel bij het Engelse Leicester City. Carrasco speelt eveneens bij Atletico Madrid, Castagne ook bij Leicester City.

-In de aanval staan Kevin De Bruyne (31 jaar, 93 caps), Eden Hazard (31 jaar, 122 caps) en Michy Batshuayi (29 jaar, 47 caps). Wereldspeler De Bruyne heeft zijn opleiding bij RC Genk genoten, speelde ook bij Wolfsburg, Chelsea en momenteel bij Manchester City. Hij is tot speler van het jaar uitgeroepen in Duitsland en in Engeland. Hazard kent momenteel een mindere vorm bij Real Madrid. Hij heeft ook bij Lille en Chelsea gevoetbald. Batshuayi vervangt Romelu Lukaku. Hij heeft al bij verschillende clubs gespeeld, momenteel bij Fenerbahce.

-Tijdens de wedstrijd zelf werden vier spelers gewisseld. Invallers werden Thomas Meunier (31 jaar, 58 caps) die nog bij Club Brugge, Paris Saint-Germain heeft gespeeld, momenteel bij Borussia Dormund. Uit de nieuwe lichting Rode Duivels kwamen Amadou Onana (21 jaar, 2 caps, Everton), Loïs Openda (22 jaar, 4 caps, RC Lens) en vooral Leandro Trossard (28 jaar, 21 caps) die bij RC Genk heeft gespeeld en nu bij het Engelse Brighton.

Na een moeilijke wedstrijd met een overrompeld begin van Canada en een gestopte penalty door Courtois, slagen de Belgen er in toch met 1-0 te winnen (doelpunt Batshuayi). Journalisten, analisten, supporters, de buitenlandse pers en neutrale waarnemers zien een vervolg op al meer dan één jaar moeilijkheden bij de Rode Duivels, en dit zowel op tactisch vlak, motivatie, minder techniciteit en een mindere fysiek van het één na oudste elftal van het WK. Het is dankzij een grote portie geluk dat de eerste drie punten binnen zijn. We moeten veel beter worden, zeggen trainer en spelers. Of dit gaat lukken is nog wat anders.

Voor de **tweede groepswedstrijd** tegen Marokko doet Martinez drie vervangingen: in het middenveld worden Thielemans en Carrasco vervangen door Onana en Thorgan Hazard, de broer van Eden. In de verdediging wordt de plaats van Dendoncker ingenomen door Meunier, die daar volgens mij nog maar zelden gespeeld heeft. Thorgan Hazard (29 jaar, 45 caps) speelt bij Borussia Dortmund. Amadou Onana (21 jaar, 2 caps) bij het Engelse Everton. Vooral deze laatste maakte een opmerkelijk debuut en blijkt al onvervangbaar volgens vele waarnemers. Het feit dat Carrasco en vooral Thielemans, toch beiden met heel wat ervaring, weer eens vervangen worden, duidt toch op een zeker tekort in hun voetbalspel.

De eerste helft was goed, zonder echt uit te blinken. In de tweede helft scoren de Marokkanen twee maal. De tweede goal valt in de slotfase. Martinez voert vier vervangingen door die achteraf kritisch beoordeeld worden door de pers. Trossard, Romelu Lukaku op het einde, Charles De Ketelaere en Dries Mertens vallen in. Vooral Romelu Lukaku (29 jaar, 102 caps), die momenteel bij Inter Milaan voetbalt is de hoop van de natie. Dit kalenderjaar heeft hij echter amper gespeeld, eerst door niet willen opstellen door zijn coach bij het Engelse Chelsea, nadien bij Milaan door een spierblessure. Hij is net fit geraakt voor het WK. De Ketelaere (21 jaar, 10 caps) is een jonge voetballer die eerst bij Club Brugge heeft gespeeld, nu sinds kort bij AC Milan, waar hij het moeilijk heeft. Dries Mertens (35 jaar, 106 caps) tenslotte is een krijger van vele voetbaloorlogen. Na een succesvolle carrière bij o.a. Napoli speelt hij nu bij het Turkse Galatasaray. Waarom de man in vorm, Leandro Trossard, weer niet een kans krijgt om als basisspeler te starten, en Eden Hazard, zelfs Dries Mertens, voor moet laten gaan, is een vraag die velen zich stellen. Martinez krijgt het moeilijker om uit leggen.

Alhoewel beter spelend dan tegen Canada –dat tegen Kroatië met 4-1 verliest- vallen een gebrek aan energie, tactiek, geluk en vooral van motivatie op. Verschillende spelers behalen hun gewone niveau niet. Kevin De Bruyne speelt zwak, gefrusteerd en geeft de nodige kritiek op zijn medespelers en de coach. Er komt kritiek terug. Opvallend is ook de zeer matige belangstelling van het supportersleegioen: geen vlaggen in de thuisbasis, geen supporters in Qatar, dit in tegenstelling tot andere landen.

De pers opent met 'Rode Duivels in verval', 'een ramp', 'een wanvertoning', maar ook met 'negeer de haters' van ex-Rode Duivel Vincent Kompany. Hoe het nu verder moet met de laatste groepswedstrijd tegen Kroatië is een vraag die iedereen zich stelt. Het antwoord hierop is misschien toch: als het al een ganse tijd niet goed gaat, zal het ook nu –met het mes op de keel- niet anders zijn. Het einde van de gouden generatie is nu wel heel nakend. Het geeft een gevoel van afscheid, van spijt dat het mooie avontuur bijna gedaan is, ook van een soort schaamte wanneer de internationale pers de ploeg met de grond gelijk maakt en Marokkaanse supporters in het TV-nieuws staan te dansen. Het doet pijn om deze ploeg te zien spelen, zeker wanneer men vergelijkt met de klassieke toplanden die sterk spelen of zich wel herpakken na een moeilijk begin.

In de derde groepswedstrijd tegen vice-wereldkampioen Kroatië begint Martinez eindelijk met Trossard als basisspeler. Eden Hazard zit op de bank, en zal pas op het einde invallen. Verder de vertrouwde namen Carrasco, Castagne, Meunier, Witsel, De Bruyne, Alderweireld, Vertonghen, terug Dendoncker, ook Mertens nog eens en Courtois. Later in de wedstrijd zullen Thorgan Hazard, Thielemans, Lukaku na maanden miserie bij zijn clubs, en de verfrissende Doku (ex-Anderlecht, nu het Franse Rennes, 10 caps) invallen. Het wordt een boeiende, spannende, zelfs goede wedstrijd met enkele kansen voor Lukaku. Wellicht is het zijn gebrek aan matchritme waardoor hij er niet in slaagt de bal tussen de palen te krijgen. Eindstand 0-0 en de Belgen mogen zoals verwacht naar huis. Sommigen blijven nog even stil voor zich uitstaren op het veld, of zien we wenen. Anderen zijn boos, of ook onverschillig.

Martinez kondigt aan dat hij stopt als bondscoach. Hij had dit al langer beslist, zegt hij toch. De man had zijn talenten, maar faalde ook op verschillende domeinen. Hij is er op zes jaar tijd met een toch uitzonderlijke generatie voor een klein land, niet in geslaagd om een titel te pakken. In andere landen lukt dit wel. De bond zal moeten uitkijken naar een opvolger. Binnen enkele maanden beginnen al de kwalificaties voor het volgende EK.

Over de goesting van de spelers is al veel gezegd. Als je weet dat de mogelijke premie bij het behalen van de wereldtitel ongeveer 500.000 euro was, en als je weet dat De Bruyne dat op twee weken al bij zijn club verdient, kan men zich iets voorstellen bij de motivatie van de spelers.

Sommige spelers hebben geen minuut mogen meedoen: Wout Faes (ex-Anderlecht, nu Leicester City), Arthur Theate (Stade Rennes), Zeno Debast (Anderlecht) en vooral toch Hans Vanaken (Club Brugge, 22 caps). Ook de twee reservedoelmannen Simon Mignolet en Koen Casteels kwamen niet in actie. Of er een aantal spelers gaan afhaken is mogelijk. De namen van Alderweireld en Eden Hazard doen de ronde. Deze laatste heeft van zijn club Real Madrid de boodschap gekregen om in januari uit te kijken naar een andere club. Hoe is het mogelijk dat een speler die op het vorige WK de pannen van het dak speelde zo laag is gevallen? Zijn carrière bij de Rode Duivels is begonnen toen hij door Leekens van het veld werd gehaald en een hotdog ging eten. Hij kwam met overgewicht aan in Real Madrid en dacht dat hij daar zijn vele talent ook wel zou kunnen laten tonen. Jammer, jammer, zeker als je ziet dat mindere talenten bij andere landen wel de wilskracht en motivatie vertonen om zich volop te geven. Noem maar Messi, Ronaldo, de 37-jarige Modric (ook ploegmaat van Hazard) die zich volop smijten.

Van de landen die de groepsfase overleven zijn er ongeveer de helft uit Europa, de andere helft komt verspreid uit de overige continenten. Naast België, liggen ook Duitsland en het sterke Denemarken uit het toernooi. De eerste landen die zich in 1/8 finale al kunnen plaatsen zijn Frankrijk, Engeland, Argentinië en Nederland. De verwachtingen zijn dat Spanje, Portugal, Brazilië hier zich zullen bijvoegen. Misschien is er nog een verrassing, zoals Japan, dat zich zou kunnen plaatsen. Eén van hen hen zal de nieuwe wereldkampioen worden.

Een gevoel van ontgoocheling en spijt overheerst wanneer je die andere ploegen nu ziet spelen. Sommige hanteren uiteindelijk ook zelfs de afwachtende, noem het de realistische speelwijze van de Belgen. Het verschil zit hem in het feit dat ze van achter uit toch op een bepaald moment naar voren trekken en een doelpunt kunnen maken. Het grootste deel van de wedstrijd is soms saai, de doelpunten maken het wel goed, zeker als supporter. Bij de Rode Duivels is men dat laatste aspect, doelpunten nastreven en de supporters blij maken, wat vergeten. Het is wat het is, hoor ik zeggen. Het blijft toch het einde van een decennium met veel mooie momenten, die we allen als supporter heel intens hebben meebeleefd. En het blijft ook een droom om als klein landje ooit nog iets dergelijks te mogen meemaken. Als dit in andere sporten, of in andere landen, af en toe kan, waarom dan hier niet?

Marc Van Stappen, www.stap-brug.be, 2022